

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพ ของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข

ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ในปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาไทยมิได้มุ่งหวังให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว หากมุ่งหวังให้นักเรียนนำความรู้ความสามารถไปใช้ในชีวิตจริง สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 5 สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งกำหนดสาระการเขียนเป็นสาระที่ 2 มีมาตรฐานการเรียนรู้ ท 2.1 ที่กำหนดไว้ว่า

ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพและได้ กำหนดให้เรียนรู้การเขียนเกี่ยวกับ การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552 : 1-3)

การเขียนเป็นทักษะที่มีความสำคัญเพราะสามารถใช้บันทึกเรื่องราว วิชาความรู้ ความคิดต่าง ๆ ไว้ได้และยาวนานกว่าการพูด และยังช่วยสืบทอดวัฒนธรรมด้านสติปัญญา ความรู้ ความคิดต่าง ๆ ไว้ได้อย่างยั่งยืนจากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ การเขียนเป็นทักษะการใช้ภาษาที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันทักษะหนึ่งนอกเหนือจากทักษะการฟัง การพูด และการอ่าน เพราะการเขียนเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งที่จะใช้ในการสื่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน

ไปยังผู้อ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ รับรู้และทราบถึงความต้องการของผู้เขียน การสื่อสารด้วยวิธีการเขียนจะประสบความสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เขียนในการนำเสนอความคิดที่เป็นระเบียบระบบ มีเหตุผล ชัดเจน ตลอดจนการใช้ภาษาศิลปะที่ให้ความกระจ่างชัด น่าสนใจ และน่าติดตามอ่าน (ศศิธร วัฒนลักษณ์นันท์, 2542 : 15) ในทำนองเดียวกัน (ถวัลย์ มาศจรัส, 2545 : 2) ก็ได้เสนอไว้ว่า การเขียนมีความสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างกันไม่น้อยไปกว่าการพูด การที่จะทำให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารอย่างถูกต้องแล้วผู้เขียนจะต้องจัดระเบียบความคิดออกมาอย่างเป็นระบบและต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำภาษาไทยในการเขียนที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อสื่อความหมายที่ตนเองต้องการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ การเขียนจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับคนทุกคน แต่การเขียนเป็นทักษะที่ฝึกให้เกิดความชำนาญยากกว่าทักษะอื่น ๆ เพราะต้องใช้ทั้งความรู้ที่ต้องฝึกฝน และเทคนิควิธีการของผู้เรียนแต่ละคนที่จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจงานเขียนนั้น โดยเฉพาะการเขียนที่เรียกว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะนอกจากจะสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจแล้ว ผู้เขียนต้องแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่เกิดจากจินตนาการของผู้เขียนเอง โดยไม่ได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น มีอิสระในการคิดรูปแบบใหม่ ๆ แตกต่างไปจากแนวคิดเดิมที่มีอยู่ มีความน่าสนใจ ไม่ซ้ำแบบใคร นอกจากนี้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังมีประโยชน์และความสำคัญ ต่อนักเรียนและครูหรือต่อผู้เขียนและผู้อ่าน โดยจะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านภาษา รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และทำให้ทราบถึงลักษณะของนักเรียนหรือผู้เขียน ช่วยฝึกใช้ภาษาของผู้เขียน เปิดโอกาสให้ผู้เขียนได้แสดงความรู้สึกริเริ่มคิดอิสระทำให้ครูทราบเจตคติ ประสพการณ์และความแตกต่างของนักเรียน เป็นสื่อความหมายที่คงทน ใช้บันทึกแทนความจำเพื่อป้องกันการลืมได้ดีกว่าสื่ออื่น ๆ สามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ และสามารถพัฒนาเพื่อยึดเป็นอาชีพได้ (ถวัลย์ มาศจรัส, 2545 : 275) ได้เสนอไว้ว่า ไม่มีหลักสูตรฉบับใดของไทยที่ละเลยในเรื่องของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือพื้นฐานสำคัญของการสื่อสารที่สอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบันที่มีรูปแบบของการเขียนอย่างหลากหลาย ซึ่งเป็นศูนย์รวมแห่งภูมิปัญญาที่ปรากฏออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร อีกทั้งเป็นงานเขียนที่ต้องใช้ความละเอียดอ่อนและการฝึกฝนเป็นพิเศษ (สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรษ์, 2542 : 190) ให้นิยามไว้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนเรียบเรียงความคิด ประสพการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สึกริเริ่มคิดและจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นข้อความสั้น ๆ หรือบทกวีนิพนธ์ก็ได้ ข้อเขียนต่าง ๆ เหล่านี้จะมีเอกภาพ มีความเป็นตัวของตัวเองทั้งในด้านความคิดและการใช้ภาษาเรียบเรียง (อัจฉรา ชิวพันธ์, 2547 : 3) ได้

นิยามการเขียนว่า “การเขียนเป็นทักษะการส่งสารที่ผู้เขียนสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ออกมาด้วยถ้อยคำสำนวนที่สละสลวย ลำดับความคิดอย่างต่อเนื่องแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียน” ดังนั้นการเขียนที่ดีต้องสื่อความหมายไว้อย่างถูกต้อง เลือกใช้ ถ้อยคำสำนวนที่เหมาะสมสละสลวย ลำดับความคิดในการเขียนได้ดีมีความคิดคล่องแคล่ว มีความคิดริเริ่มและแปลกใหม่ กล้าคิด กล้าที่จะเขียนออกมาตามจินตนาการของตนเอง เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจความคิดและจินตนาการที่สื่อผ่าน โดยการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และ (วรรณิ โสุมประยูร, 2547 : 15) นิยามไว้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนอย่างอิสระที่ผู้เขียนสามารถแสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึกของตนเองที่มีประสบการณ์กับสิ่งที่เขียนหรือจินตนาการของตนเองในการคาดเดา วิธีการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นวิธีที่จะกระตุ้นให้เด็ก ๆ อยากร่างงานเขียน เพราะนักเรียนรู้ว่าตนเองมีอิสระในการเขียนอะไรและอย่างไรตามความสนใจและความต้องการ

การคิดและเขียนเป็นกระบวนการที่เอื้อต่อกัน การฝึกทักษะการเขียนจึงควรทำควบคู่ไปกับการฝึกฝนการพัฒนาความคิด เพราะการฝึกฝนกระบวนการทางความคิดจะนำไปสู่การคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งพบว่ามีหลายวิธี (สมบัติ ตัญญตรีรัตน์ และคณะ, 2545 : 9) และ (สุภัทธา อักษรานุเคราะห์, 2532 : 108) มีความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการคิดและการเขียนว่า การเขียนเป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องกับการคิดเป็นอย่างยิ่ง เพราะก่อนที่จะเขียนผู้เขียนต้องคิดก่อนเสมอว่า ตนจะเขียนอะไร เขียนให้ใครอ่าน และมีจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างไร โดยพยายามสื่อสารทางความคิดกับผู้อ่าน ผู้เขียนจะต้องรวบรวมข้อมูล เลือกสรรสิ่งที่ตนต้องการถ่ายทอดความคิด นำมาลำดับความด้วยการเรียบเรียงออกมาเป็นตัวอักษร ดังนั้นในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ผู้เขียนจะต้องสามารถใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงของตนเขียนออกมาด้วยถ้อยคำที่สละสลวย ประทับใจผู้อ่าน ผู้ฟัง และให้ความรู้สึกเพลิดเพลินใจ

การสอนทักษะการเขียนค่อนข้างมีปัญหาและมีอุปสรรค ไม่ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายเท่าที่ควร เนื่องจากนักเรียนมีความเคยชินกับการเรียนที่ต้องตอบคำถามโดยใช้ความรู้ความจำและลักษณะข้อสอบก็ไม่เอื้อในการคิดและเขียนเพราะเป็นข้อสอบแบบปรนัยเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักเรียนขาดทักษะการคิดและการเขียน (อารี พันธุ์ณี, 2537 : 67) ในขณะที่ (อัจฉรา ชิวพันธ์, 2533 : 25) และ(อารี พันธุ์ณี, 2547 : 58) มีความคิดเห็นในทำนองเดียวกันว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนขาดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น เป็นเพราะนักเรียนมีความเบื่อหน่ายในการเขียน ขาดสุนทรียภาพทางภาษา ไม่ได้รับการฝึกเขียน

เชิงสร้างสรรค์ และขาดทักษะการเสริมสร้างทางจินตนาการอย่างอิสระ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ นอกจากนี้ (รัตนา มหากุล, 2540 : 164) ได้เสนอไว้ว่า อีกสาเหตุที่มีผลต่อการเขียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก็เนื่องมาจากครูที่สอนภาษาไทยจำนวนมากในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาขาดทักษะ เทคนิค วิธีการเรียนรู้ที่จะสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนขาดทักษะการเขียนและการเชื่อมโยงความคิดไปสู่งานเขียน ดังนั้นเพื่อให้การเขียนเชิงสร้างสรรค์สัมฤทธิ์ผล ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการเขียนที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก โดยเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ผลการทดสอบคุณภาพผู้เรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2555 ที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะการเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เนื่องจากนักเรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ เมื่อทดสอบการเขียนนักเรียนมักจะใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง ไม่สละสลวย ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ และมักเขียนผิดพลาดให้ผลการสอบวัดคุณภาพผู้เรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไม่เป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 201 โรงเรียน มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3,448 คน พบว่า มีผลการประเมิน ระดับดี ร้อยละ 43.56 ระดับพอใช้ ร้อยละ 54.23 ระดับปรับปรุง ร้อยละ 1.94 ระดับไม่ผ่าน ร้อยละ 0.26 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1, 2554 : 3) และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การจัดการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผ่านมายังพบปัญหาว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีข้อบกพร่องอีกมากเกี่ยวกับการเขียนเรื่องตามจินตนาการจากคำ ภาพ และหัวข้อที่กำหนด คือ เขียนบรรยายไม่เป็นเรื่องราว อ่านแล้วไม่สามารถสื่อความหมายให้คนอื่นเข้าใจได้ เขียนไม่มีขั้นตอน ใช้ภาษาไม่สละสลวย เขียนคำไม่ถูกต้อง เป็นต้น

ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ พบว่า แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีหลากหลายแนวคิด แต่แนวคิดที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งจะต้องมีการทดสอบคุณภาพเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาระดับชาติอยู่ทุก ๆ ปีการศึกษา คือ แผนผังความคิด ซึ่ง (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552 : 263-268) ได้เสนอไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แผนผังความคิดหรือแผนผังทางปัญญาว่าเป็นการแสดงออกของความคิดแบบรอบทิศทาง ซึ่งเป็นเสมือนกระจกที่

สะท้อนเงาการคิดรอบทิศทางของเราออกมาให้ได้รับรู้ ทำให้เข้าใจระบบความคิดของตนเอง และทำให้เกิดอิสระในการคิด ลักษณะของแผนผังทางปัญญาเป็นการเขียนได้รอบทิศทางไม่สิ้นสุด การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนผังความคิด ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น ผู้เรียนมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ช่วยพัฒนามโนทัศน์ในสิ่งที่เรียนของผู้เรียนให้มีความชัดเจนขึ้น ช่วยผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสารที่ดีและการเรียนรู้ที่มีความหมายมีความสามารถทางภาษาในการพูดและการเขียน และการมีส่วนร่วมในการเรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระตือรือร้น และสนุกสนานในการเรียน (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2549 : 154) ได้เสนอเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้แผนผังความคิดว่า เป็นรูปแบบการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านการคิด การจำ โดยนำข้อมูลข้อเท็จจริง ความรู้ เรื่องราวต่างๆ มาจัดเป็นระบบและเป็นเครื่องมือให้ผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ทำงานร่วมกัน ผู้เรียนได้ใช้ความคิดของตนเองอย่างเต็มที่ เกิดความสนุกสนานในการใช้จินตนาการในการตกแต่งภาพและรูปแบบของงานที่เชื่อมโยงไปสู่เรื่องที่ทำ

นอกจากนี้ การเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น คือการใช้กิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2543 : 168) ให้ไว้ว่าเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านการแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ การคิดแบบหลากหลาย การปฏิบัติภารกิจที่ซับซ้อน การเน้นคุณธรรม จริยธรรม การเสริมสร้างประชาธิปไตยในชั้นเรียน ทักษะทางสังคม การสร้างนิสัยความรับผิดชอบร่วมกันและความร่วมมือภายในกลุ่ม การจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มเป็นวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือได้ผลงานความรู้ลึกและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน ที่สำคัญสมาชิกกลุ่มจะได้มีโอกาสแสดง ความคิดเห็น ร่วมกันคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน จึงจะส่งผลสำเร็จทางการเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่ง (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2552 : 182-188) เสนอว่า การเรียนแบบร่วมมือมีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการเสริมแรง โดยการให้ความสนใจ การยอมรับ การให้คำชมเชยจากกลุ่มเพื่อน จะเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพ การฝึกให้กลุ่มเพื่อนกล่าวคำชมเชย การยอมรับ และการให้ความสนใจกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สอน ซึ่งจะได้ออกแสดงความสามารถ ได้เต็มศักยภาพ จะมีผลต่อความรู้ลึกของผู้กำลังทำหน้าที่ได้

เป็นอย่างดี แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเหมือนอยู่ร่วมกันเป็นสังคมหนึ่ง การทำงานร่วมกันจะสร้างสัมพันธ์กันดีต่อกัน คนเราจะเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบจากตัวแบบ ตัวแบบสามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกพร้อม ๆ กัน สมาชิกจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา การให้ความช่วยเหลือ การมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อ เอาใจเขามาใส่ใจเรา พฤติกรรมเหล่านี้จะมีการเลียนแบบเกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งจะมีการจดจำใส่ใจและแสดงตามตัวแบบ ทำให้ทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ทฤษฎีความต้องการของ มาสโลว์ การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถเฉพาะตัวและศักยภาพของตนเองร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด การใช้เหตุผล มีความชื่นชมหรือเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าคุณเองมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อกลุ่ม ทฤษฎีพัฒนาทางสติปัญญา การเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนที่เน้นการช่วยเหลือ ร่วมกันคิดแก้ปัญหา ผู้เรียนลงมือกระทำ ค้นหาความรู้ด้วยตนเองจนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ จะทำให้เกิดความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม และมีการพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ จนสามารถคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทางสติปัญญาของเพียเจท์ ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ และทฤษฎีกฎแห่งการฝึกของธอร์นไคค์ มาบูรณาการเข้ากับแนวคิดแผนผังความคิดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ มาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้พัฒนาการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนต่อไป โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีลักษณะอย่างไร และมีคุณภาพเป็นอย่างไร
2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีคุณภาพ
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยพิจารณาจาก
 - 2.1 ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80
 - 2.2 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์กับการสอนแบบปกติ
 - 2.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

สมมุติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 6 ห้อง มี 273 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม จำนวน 2 ห้องเรียน จำแนกเป็นกลุ่มทดลอง 46 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 45 คน ซึ่งได้มาโดยสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับการสอนแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และ
ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4. เนื้อหา

เนื้อหาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาดังนี้

- 4.1 การเขียนประโยคจากคำที่กำหนดให้
- 4.2 การเขียนบรรยายภาพ
- 4.3 การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

5. ระยะเวลาการวิจัย ปีการศึกษา 2556 - 2557

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การถ่ายทอดที่เป็นการคิดริเริ่ม แปลกใหม่
ไม่เหมือนงานเดิมที่มีมาก่อน โดยใช้ภาษาสละสลวย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่ง
ประกอบด้วยเนื้อหาการเขียนประโยคจากคำที่กำหนดให้ การเขียนบรรยายภาพ การเขียน
บันทึกประจำวัน การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

2. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การสร้าง
การทดลองใช้ และการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3 มีขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและข้อมูลพื้นฐาน
- 2) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ
- 4) สรุปสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
- 5) จัดทำร่างรูปแบบการเรียนการสอน
- 6) ตรวจสอบยืนยัน
- 7) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้

8) สร้างคู่มือการใช้รูปแบบ

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินการดังนี้

- 1) กำหนดแบบแผนการทดลอง
- 2) ขออนุญาตทดลองใช้รูปแบบ
- 3) ชี้แจงทำความเข้าใจกับครูผู้สอน
- 4) ทดลองใช้รูปแบบ
- 5) วิเคราะห์ผลการใช้รูปแบบ

3. แผนผังความคิด หมายถึง การเรียบเรียงความคิด ความเข้าใจที่ได้รับจากการฟัง การดู และการอ่าน โดยนำสาระสำคัญแต่ละประเด็นมาลงในแผนภาพที่สร้างขึ้นเองอย่างง่าย ๆ เพื่อให้อ่านเข้าใจง่าย นำไปใช้ได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจน เป็นการจัดระเบียบความคิด

4. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง ผลการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 (E_1/E_2)

4.1 80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ซึ่งเป็นร้อยละของ คะแนนเฉลี่ย ของนักเรียนทุกคนที่ได้ระหว่างเรียน จากการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน การทดสอบย่อย และผลงานด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4.2 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งเป็นร้อยละนักเรียน ทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ การเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และต้องการเข้าร่วม กิจกรรมจนบรรลุผลสำเร็จ

6. ความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง คะแนนของผู้เรียนที่ได้จาก การทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วัดโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีคุณภาพ
2. นักเรียนสามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ครูผู้สอนมีแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นอื่น ๆ
4. ครูผู้สอนมีแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสามารถนำไปปรับใช้
ในเนื้อหาหรือระดับชั้นอื่น ๆ ได้
5. เป็นข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน
และผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY